

Antagningsordning – utbildning på forskarnivå

[Ange engelsk dokumenttitel här \(om det finns\)](#)

Inledning

Högskoleförordningen reglerar att:

Högskolan ska också se till att en antagningsordning finns tillgänglig. I en antagningsordning tas de föreskrifter in som högskolan tillämpar i fråga om ansökan, behörighet, urval och antagning och om hur beslut fattas och kan överklagas¹.

Högskolans styrelse beslutar om antagningsordning². Ansvaret för beredningen av antagningsordning för utbildning på forskarnivå har avdelningen för studentservice och utbildningsadministration. Beredning skall ske i samråd med Utbildnings- och forskningsnämnden (UFN).

Det finns enligt examensordningen två examina på forskarnivå, licentiatexamen och doktorsexamen. En person kan söka och antas till endera av dessa utbildningar. Den utbildning som ska avslutas med doktorsexamen omfattar 240 högskolepoäng, vilket motsvarar fyra års studier på heltid. Den utbildning som ska avslutas med licentiatexamen omfattar 120 högskolepoäng, vilket motsvarar två års studier på heltid. Licentiatexamen kan också avläggas som etappexamen inom utbildningen för doktorsexamen.³

Antagning till utbildning på forskarnivå

Antagning och tillika tillträde till utbildning på forskarnivå regleras i 7 kap. högskoleförordningen:

Frågor om antagning avgörs av högskolan. Den som vill antas till utbildning på forskarnivå skall anmäla det inom den tid och i den ordning som högskolan bestämmer.

När en högskola avser att anta en eller flera doktorander skall högskolan genom annonsering eller ett därmed likvärdigt förfarande informera om detta. Någon information behöver dock inte lämnas

1. vid antagning av en doktorand som skall genomgå utbildningen inom ramen för en anställning hos en annan arbetsgivare än högskolan,
2. vid antagning av en doktorand som tidigare har påbörjat sin utbildning på forskarnivå vid ett annat lärosäte, eller
3. om det finns liknande särskilda skäl.⁴

---

¹ HF 6 kap. 3 §

² HF 2 kap. 2 §

³ HF 6 kap. 4 § som hänvisar till bilaga 2 (examensordningen)

⁴ HF 7 kap., 37 §

För annonsering av anställning som doktorand föreskriver Högskoleförordningen:

Högskolan skall genom annonsering eller ett därmed likvärdigt förfarande informera om den lediga anställningen, så att den som är intresserad av anställningen kan anmäla det till högskolan inom viss tid.

Information behöver dock lämnas bara om en doktorand skall anställas i samband med antagning till utbildningen och om det följer av 7 kap. 37 § att information skall lämnas vid antagningen.⁵

Antagning till forskarutbildning vid Högskolan Dalarna kan endast ske inom ramen för en anställning som innefattar forskarutbildning. Ledigförklarande av utbildningsplatser och anställning av doktorand sker enligt de rutiner som finns för anställning vid Högskolan Dalarna.

Alla anställningar som doktorand ska sökas i öppen konkurrens och annonseras.

Vid annonseringen anges de särskilda krav som sökande ska uppfylla för att kunna antas som doktorand. Sådana krav ska formuleras med hänsyn till grundläggande och särskilda behörighetskrav.

Behörighet

Högskoleförordningen föreskriver att:

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att den sökande

1. har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som högskolan kan ha föreskrivit, och
2. bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.⁶

För att antas till forskarutbildning måste den sökande också erbjudas anställning som doktorand eller inneha annan anställning där det finns sådana villkor att forskarutbildning kan bedrivas.

Grundläggande behörighet

Kraven på grundläggande behörighet beskrivs i Högskoleförordningen:

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.⁷

För enskild sökande kan medges undantag från kravet på grundläggande behörighet om det finns särskilda skäl⁸. Beslut att undantag medges fattas av prefekt.⁹

Särskild behörighet

Särskild behörighet regleras i Högskoleförordningen:

---

⁵ HF 5 kap. 5 §

⁶ HF 7 kap. 35 §

⁷ HF 7 kap. 39 §

⁸ HF 7 kap., 39 §

⁹ Rektors och verksamhetschefers delegationer vid Högskolan Dalarna, C 2021/1036

De krav på särskild behörighet som ställs skall vara helt nödvändiga för att studenten skall kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. kunskaper från högskoleutbildning eller motsvarande utbildning,
2. särskild yrkeserfarenhet, och
3. nödvändiga språkkunskaper eller andra villkor som betingas av utbildningen.¹⁰

Med särskild behörighet vid Högskolan Dalarna avses kravet på förkunskaper av särskild betydelse för det aktuella forskarutbildningsämnet. För särskild behörighet får krävas den utbildning på grundnivå och avancerad nivå eller specifika erfarenheter som är nödvändiga för att doktorandstudierna skall kunna bedrivas. Krav på kunskaper i svenska får ställas. Dessutom får krävas så goda kunskaper i engelska att den forskarstuderande kan tillgodogöra sig litteratur och kurser på engelska, författa och vid behov försvara avhandlingen på engelska. Särskild behörighet ska anges i den allmänna studieplanen till vilken antagning ska ske samt genom specifika krav med hänsyn till det aktuella doktorandprojektet.

Validering av reell kompetens

Med reell kompetens avses den samlade kompetens en person har, som gör att den genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper och därigenom har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen¹¹. Den som genom validering av reell kompetens bedöms ha förutsättningar att tillgodogöra sig den aktuella utbildningen, likställs i behörighetsbedömningen med den som uppfyller utbildningens formella förkunskapskrav.

Utländsk högskoleutbildning

Vid bedömning av behörigheten för sökande med utländsk högskoleutbildning bör i de flesta fall den utbildning som ger grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå i det land där den utfärdas också ge grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå vid Högskolan Dalarna. För de fall där undervisningsväsendet skiljer sig så väsentligt från det i Sverige eller då osäkerhet råder om utbildningsväsendets kvalitet bör yttrande från Universitets- och högskolerådet inhämtas.

Krav på studiefinansiering

Högskoleförordningen reglerar att:

Till utbildning på forskarnivå får endast så många doktorander antas som kan erbjudas handledning och godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering enligt 36 §¹².

Vid Högskolan Dalarna är de enda möjligheterna att bedriva forskarutbildning att antingen ha en anställning som doktorand eller inneha annan anställning där det finns sådana villkor att forskarutbildning kan bedrivas¹³.

Om finansieringen sker via annan arbetsgivare än Högskolan Dalarna ska berörd prefekt tillse att avtal med arbetsgivaren upprättas. Avtal ska klargöra:

- att doktoranden erhåller lön och sociala förmåner som minst är likvärdiga med

---

¹⁰ HF 7 kap., 40 §

¹¹ HF 7 kap., 39 §

¹² HF 7 kap., 34 §

¹³ HF 5 kap., 3 § bestämmer att ”Bara den som antas eller redan har antagits till en utbildning på forskarnivå vid en högskola får anställas som doktorand”

doktorandanställning vid Högskolan.

- att finansieringen täcker hela studietiden och att den anställde får erforderligt utrymme i tjänsten för att bedriva studierna i avsedd studietakt.

Urval och anställning

Högskoleförordningen reglerar att urval av sökande ska göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen och att den enskilda högskolan bestämmer vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid prövningen¹⁴.

Urval ska göras bland de sökande som uppfyller behörighetskraven. Vid urvalet sker en lämplighetsprövning. Viktiga aspekter är vetenskaplig mognad, förmåga till självständigt omdöme och kritisk analys. Stor vikt får läggas vid studieresultaten i kurser på avancerad nivå och självständiga arbeten. I de fall när den person som ska antas till forskarutbildning har en anställning där möjlighet till forskarutbildning ingår görs inget urval av sökande.

Behörighets- och lämplighetsprövning samt urval görs av studierektor för forskarutbildning, inklusive motsvarande-/validering eller bedömning om sökande på annat sätt, i Sverige eller utomlands, förvärvat motsvarande kunskaper. Behörighets- och lämplighetsprövningen samt urval ska ske i samråd med ämnesföreträdare för forskarutbildningsämnet. I de fall det redan vid urvalet finns en tilltänkt huvudhandledare bör denne medverka i urvalet.

Anställning av doktorand sker enligt de rutiner som finns för anställning vid Högskolan Dalarna.

Antagning

Antagning kan ske till licentiat- eller doktorsexamen. Den som antagits för studier till doktorsexamen kan avlägga licentiatexamen som en etapp i studierna. Studerande som antagits till utbildning på forskarnivå för att avlägga licentiatexamen och som senare vill fortsätta till doktorsexamen måste ansöka på nytt till forskarutbildning.

Till forskarutbildning i ett ämne får endast antas det antal doktorander för vilka det finns tillräckliga resurser för handledning, godtagbara studievillkor i övrigt och studiefinansiering för hela forskarutbildningstiden. Förändras eller upphör de ekonomiska grunderna under forskarutbildningstiden¹⁵ ansvarar prefekt för att förutsättningar för fortsatt finansiering av forskarutbildningen skapas.

Ansökan om antagning till forskarutbildning ska göras på särskilt formulär.

Till ansökan ska bifogas styrkta betyg över avlagda akademiska examina jämte övriga handlingar som sökanden önskar åberopa samt finansieringsintyg eller anställningsbevis, tillsammans med i förekommande fall upprättat avtal, eller annat underlag som garanterar tillgång till nödvändiga resurser.

Beslut om antagning fattas av prefekt.¹⁶ Handledare utses av prefekt i samband med antagning eller som senast i samband med studiestart. Doktoranden antas till aktuell allmän studieplan för berört forskarutbildningsämne.

---

¹⁴ HF 7 kap., 41 §

¹⁵ HF 7 kap., 34 §, HF 7 kap., 36 §

¹⁶ Rektors och verksamhetschefers delegationer vid Högskolan Dalarna, C 2021/1036

Individuell studieplan

Högskoleförordningen reglerar att:

För varje doktorand ska det upprättas en individuell studieplan. Planen ska innehålla högskolans och doktorandens åtaganden och en tidsplan för doktorandens utbildning. Planen ska beslutas efter samt med doktoranden och hans eller hennes handledare. Den individuella studieplanen ska regelbundet följas upp och efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare ändras av högskolan i den utsträckning som behövs. Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, ledighet för tjänstgöring inom totalförsvaret eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet.¹⁷

Den individuella studieplanen ska upprättas i anslutning till antagningen och fastställas av prefekt¹⁸ senast tre månader efter studiestart.

Överklagande

Högskoleförordningens 12 kap., 2 § reglerar vilka beslut av en högskola som får överklagas till Överklagandenämnden för högskolan. Av paragrafen framgår att beslut om antagning till utbildning på forskarnivå och anställning som doktorand, inte får överklagas. Detta gäller även beslut om att dra in resurser för en doktorands utbildning enligt 6 kap. 30 § och beslut att en doktorand inte ska få tillbaka resurserna enligt 6 kap. 31 §.

Förvaltningslagen fastslår att: En myndighet får ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är felaktigt på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning.

Ett beslut som till sin karaktär är gynnande för någon enskild part får dock ändras till den enskildes nackdel bara om

1. det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas,
2. tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller
3. felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.¹⁹

Högskoleförordningen föreskriver vidare:

Beslut av en högskola i annat fall än som nämns i detta kapitel får överklagas endast om det är tillåtet i annan författning än förvaltningslagen.²⁰

---

¹⁷HF 6 kap., 29 §

¹⁸ Rektors och verksamhetschefers delegationer vid Högskolan Dalarna, C 2021/1036

¹⁹ Förvaltningslagen (2017:900) 37 §

²⁰ HF 12 kap., 4 §

